

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

20.04.2016.

Uz 18.03.2016. Nr. b/n

Iesniedzējs (komersants)

Par Rīgas pašvaldības SIA "Rīgas Satiksme" darbībām

Konkurences padome (turpmāk – KP) 18.03.2016. saņēma Jūsu iesniegumu (turpmāk – Iesniegums), kurā norādāt, ka:

- 1) Rīgas dome 05.02.2013. saistošajos noteikumos Nr.206 „Rīgas pilsētas pašvaldības maksas autostāvvietu apsaimniekošanas un lietošanas saistošie noteikumi” (turpmāk – Saistošie noteikumi) ir paredzējusi, ka par pēcapmaksas (soda) samaksu par automašīnas stāvēšanu uz ielām, pirms tam par to nesamaksājot, ir atbildīgs, tai skaitā automašīnas īpašnieks, ja nav zināms faktiskais automašīnas vadītājs. Papildus Rīgas pašvaldības SIA “Rīgas satiksme” (turpmāk – RS) neinformē automašīnas īpašnieku vai turētāju un kavējas veikt parādu piedziņu, tādā veidā izmantojot iepriekšminēto noteikumu Saistošajos noteikumos un pārkāpjot dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu. Šāds noteikums un tā piemērošana ir pretrunā ar Konkurences likuma (turpmāk – KL) 13.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu, kas ir tāpat kā secināts KP 01.10.2013. lēmumā AS “Latvijas Gāze” lietā (turpmāk – LG);
- 2) RS nesaimnieciski darbojas tiesvedību procesā pretēji Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas likumam, kas norāda uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pazīmēm;
- 3) Rīgas dome stāvvietu ielu sarkanajās līnijās apsaimniekošanā ir nepamatoti iesaistījusies komercdarbībā ar sava uzņēmuma RS starpniecību, kas ir pretēji Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajai daļai.

Iesniegumā Jūs lūdzat:

1) ierosināt lietu par RS dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un uzlikt tiesisko pienākumu RS pārtraukt pieprasīt maksas autostāvvietu apmaksas parādus no automašīnu īpašniekiem un turētājiem, kas nav bijuši automašīnu vadītāji un maksas autostāvvietu pakalpojumu izmantotāji;

2) uzlikt tiesisko pienākumu Rīgas domei un RS izbeigt monopola situāciju Rīgas pilsētas ielu robežās izvietoto maksas autostāvvietu pakalpojumu sniegšanā, nodrošinot brīvu konkurenci Rīgas pilsētas ielās izvietoto maksas autostāvvietu tirgū.

Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana

Vēršam uzmanību, ka LG lietā KP konstatēja LG rīcību kā netaisnīgu, jo LG centās no jaunā lietotāja atgūt cita lietotāja parādu situācijā, kurā bija zināms faktiskais parādnieks, jo ar to bija noslēgts gāzes piegādes līgums. Un arī šādā gadījumā KP secināja, ka telpu īpašnieks ir līdzatbildīgs par sava īrnieka parādu. Konkrētajā situācijā RS nezina automašīnas lietotāju, un sistēmas organizēšana tādējādi, lai visi lietotāji būtu identificējami, nav samērīga. Līdz ar to Jūsu norādītā situācija un LG lietā konstatētais nav vērtējams vienādi.

Vērtējot konkrēto gadījumu, jāsecina, ka prasība automašīnas īpašniekam vai turētājam maksāt sodu, ja ar tā automašīnu stāvvietu bez apmaksas izmantojis cits vadītājs, nesatur KL 13.panta pirmās daļas 3. un 4.punkta pārkāpuma pazīmes. Šāda prasība ir attaisnojama, lai novērstu izvairīšanos no stāvvietas apmaksas, jo nav saskatāms samērīgs instruments kā identificēt vadītājus, kas nav automašīnu īpašnieki vai turētāji. Konkurences likuma 13.panta pirmā daļa neuzliek par pienākumu RS informēt automašīnu īpašniekus vai turētājus par stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem un piemērotajiem sodiem, kā arī atteikties no parādu piedziņas pēc kāda noteikta laika. Automašīnu vadītājiem, īpašniekiem un turētājiem ir jāapzinās, ka piemērotie sodi ir jāapmaksā, un saimnieciskā darbība jāorganizē tā, lai novērstu zaudējuma risku.

Automašīnu īpašniekam vai turētājam ir zināms automobiļa vadītājs (piemēram, komersantam ir noslēgts līgums par automašīnas nomu), tādēļ katram atsevišķam komersantam ir iespējams aizstāvēt savas intereses, piemēram, pēc iespējas iegūstot informāciju no RS par parādiem uz uzņēmuma automašīnām un pārtraucot nomas līgumus, lai samazinātu soda apmēru, kā arī veidojot darījuma noteikumus ar automašīnu nomniekiem tā, lai no tiem varētu efektīvi saņemt un piedzīt piemērotos sodus. Tā kā laicīga sodu samaksa varētu, tai skaitā samazināt tiesvedības izdevumus, KP saskata RS motivāciju sadarboties ar automašīnu īpašniekiem un turētājiem, jo īpaši nomas uzņēmumiem, kuriem ir ievērojams skaits automašīnu. Tādēļ aicinām Jūs vērsties pie RS, lai pēc iespējas vienotos par kārtību, kādā varētu regulāri iegūt informāciju par piemērotajiem sodiem uz Jūsu uzņēmuma automašīnām.

Nesaimnieciska rīcība parādu piedziņā

Konkrētajā gadījumā RS nesaimnieciskā rīcība nav izvērtējama atbilstoši Konkurences likumam. Kā jau Jūs norādāt Iesniegumā, pašvaldības uzņēmuma nesaimnieciska rīcība ir izvērtējama atbilstoši Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas likumam, kas nav KP kompetence. Atbilstoši Valsts kontroles likuma 2.panta pirmajai daļai rīcību ar valsts, pašvaldību un citu atvasināto publisko personu, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību u.c. mantu uzrauga Valsts kontrole.

Rīgas domes iesaistīšanās komercdarbībā

Publiskas personas komercdarbības ierobežojumi ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantā. Tomēr KP nav tiesīga aizliegt publisku personu iesaistīšanos komercdarbībā. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta otrajai daļai KP var tikai sniegt konsultācijas par ietekmi uz konkurenci publiskai personai pirms kapitālsabiedrības nodibināšanas vai līdzdalības tajā iegūšanas.

Neatkarīgi no iepriekšminētā, KP ir bažas, ka pašvaldības nevarētu sasniegt nepieciešamos mērķus un patērētāji nevarētu iegūt pietiekamu labumu, ja tiktu radīta konkurence stāvvietu ielu sarkanajās līnijās apsaimniekošanā. Konkurences pieaugums stāvvietu tirgū varētu notikt, ja stāvvietas apsaimniekotu vairāki komersanti un tiem būtu tiesības pašiem noteikt maksu par stāvēšanu. Iespēja vairākiem komersantiem apsaimniekot stāvvietas sarkanajās līnijās ir jāvērtē kopsakarā ar pašvaldības mērķiem stāvvietu

apsaimniekošanā.

Lai ierobežotu ielu malu ilglaicīgu aizņemšanu un nodrošinātu efektīvu transportlīdzekļu kustību pilsētā, pašvaldības nereti nosaka maksu par automašīnu novietošanu pilsētas ielas malās. Maksa par stāvēšanu bieži ir noteikta, piemēram, tikai darbadienās intensīvākās satiksmes laikā, kā tas ir arī Rīgā. Lai sasniegtu minēto mērķi, automašīnu stāvēšana ielu malās ir jāregulē, tai skaitā jānosaka atbilstoša apmēra maksa. Ierobežojums komersantiem brīvi noteikt cenu par pakalpojumu ir pretējs konkurences situācijai. Tāpat ir ticams, ka brīvas konkurences situācijā komersanti noteiktu maksu par stāvēšanu arī tad, kad pilsētā nav intensīva satiksme, kādēļ iedzīvotājiem būtu lielāki izdevumi.

Tā kā vairāku stāvvietu apsaimniekotāju gadījumā mērķu sasniegšana ir ierobežota, tad, pastāvot vienam apsaimniekotājam un regulēšanai, no konkurences viedokļa nav būtiski vai stāvvietas apsaimnieko pats stāvvietu īpašnieks, vai nodod apsaimniekošanas tiesības citai personai. Līdz ar to KP uzskata, ka stāvvietu apsaimniekošanas ielu sarkanajās līnijās atvēršana konkurencei nesniegs konkurences ieguvumus.

Ar cieņu

priekšsēdētāja

S.Ābrama